

Onderzoeksplan Raak-Pro 'De pedagogische professional voor het voetlicht' Fase 2

Linda Keuvelaar en Hans van Huijgevoort, 26-01-2015

Centrale onderzoeksvraag: *Hoe kan samenwerkend (moreel) leren bijdragen aan de ontwikkeling van pedagogische sensitiviteit van leerkrachten in het primair (speciaal) onderwijs, met als doel het versterken van de communicatieve c.q. sociale redzaamheid van leerlingen?*

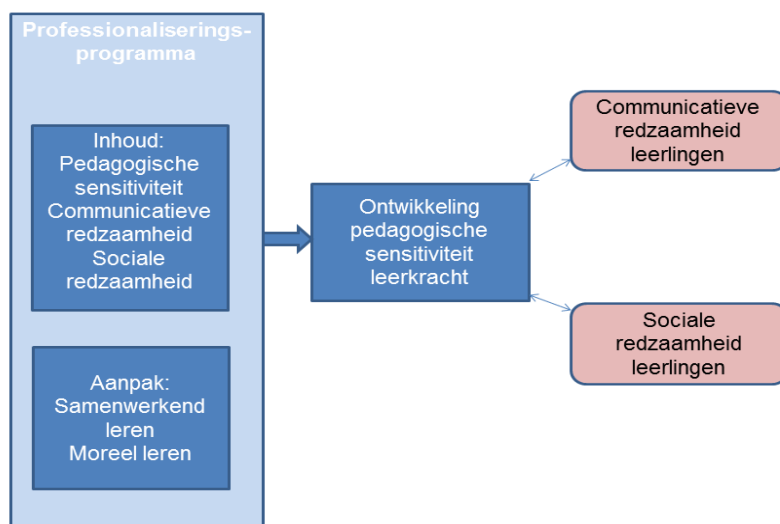
Onderzoekslijn 1: Pedagogische sensitiviteit

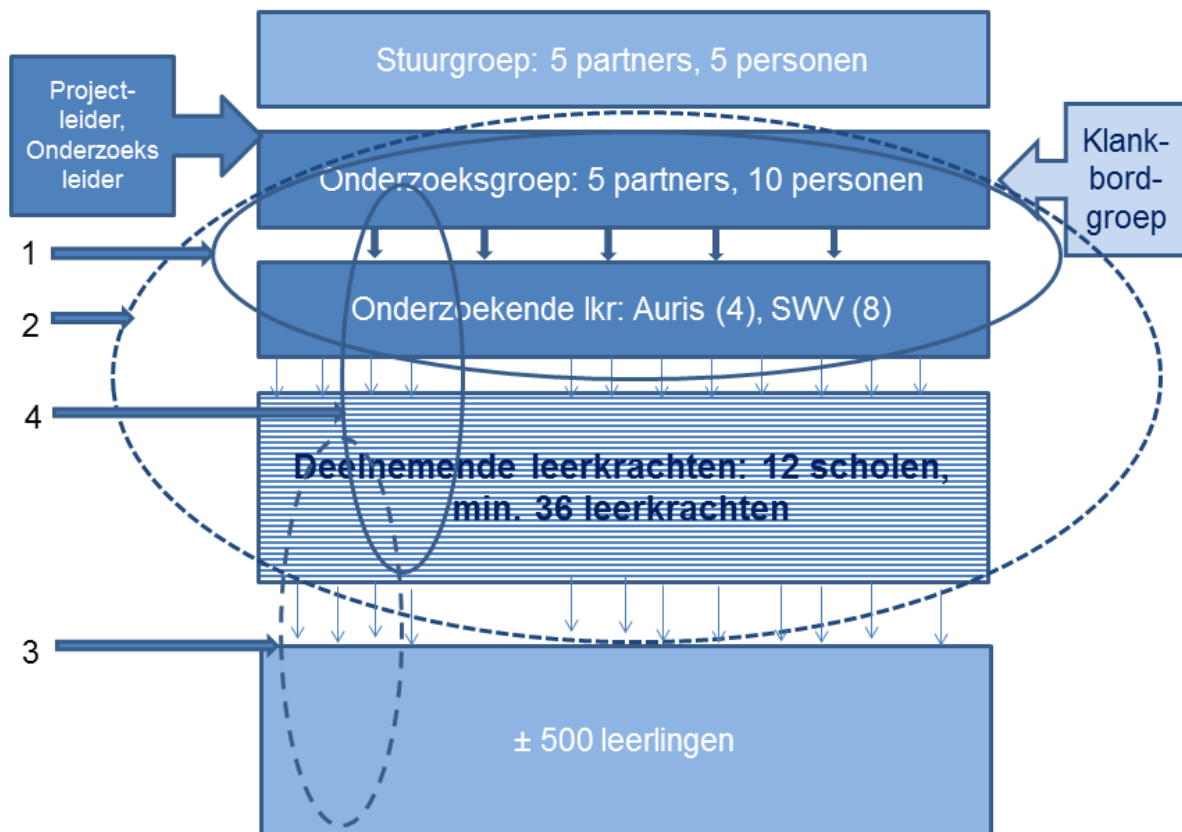
1. Hoe kan pedagogische sensitiviteit van een leerkracht in het primair (speciaal) onderwijs beschreven worden in concrete gedragskenmerken?
2. Welke methodieken en instrumenten zijn geschikt om het pedagogisch sensitief handelen van leerkrachten in kaart te brengen en te versterken?
3. Zijn er verschillen in pedagogisch sensitief handelen tussen leerkrachten die communicatieve versus sociale redzaamheid bij hun leerlingen stimuleren? Zo ja, wat zijn die verschillen?
4. Is er een relatie tussen de pedagogische sensitiviteit van de leerkracht en de communicatieve c.q. sociale redzaamheid van leerlingen?

Onderzoekslijn 2: Morele leerprocessen binnen samenwerkend leren door leerkrachten

5. Hoe kan samenwerkend leren door leerkrachten effectief georganiseerd, geïmplementeerd, begeleid en gemonitord worden?
6. Welke morele vragen, spanningen en dilemma's komen leerkrachten tegen en hoe gaan zij hiermee om wanneer zij samen leren met collega's?
7. Welke werkvormen en methodieken zijn geschikt om moreel leren door leerkrachten te stimuleren tijdens samenwerkend leren?
8. Hoe ervaren leerkrachten de bijdrage van moreel leren aan de ontwikkeling van pedagogische sensitiviteit?

Bovenstaande vragen worden beantwoord met data die verzameld worden voor, tijdens en na een professionaliseringsprogramma voor leerkrachten. De inhoud van dit professionaliseringsprogramma is pedagogische sensitiviteit van de leerkracht in relatie tot het versterken van de communicatieve c.q. sociale redzaamheid van leerlingen (onderzoekslijn 1). Samenwerkend (moreel) leren is de manier waarop geleerd wordt in het professionaliseringsprogramma (onderzoekslijn 2).

In bovenstaand figuur zijn alle groepen betrokkenen bij het onderzoek weergegeven. Het professionaliseringsprogramma bestaat uit vier cycli van de activiteiten 1 t/m 4:

1. Train de trainer: onderzoekende leerkrachten krijgen van leden van de onderzoeksgroep instructie en oefening in het begeleiden van intervisie met collega's (o.a. het geven van feedback).
2. Plenaire bijeenkomsten: leden van de onderzoeksgroep verzorgen inhoudelijke bijeenkomsten met theorie, praktijkvoorbeelden en actieve werkvormen rondom pedagogische sensitiviteit in relatie tot het versterken van communicatieve c.q. sociale redzaamheid van leerlingen.
3. De deelnemende leerkrachten gaan de opgedane kennis toepassen in hun klas en maken hiervan een opname of beschrijving.
4. Intervisie: de deelnemende leerkrachten hebben intervisie rondom de opnames of beschrijvingen uit hun klas onder leiding van een onderzoekende leerkracht. Hierbij is een lid van de onderzoeksgroep aanwezig om de diepgang te bewaken en indien nodig bij te sturen.

Planning:

Jan – juli '15: voorbereiding, werving, organisatie. De werkveldpartijen hebben toegezegd het aantal deelnemers en onderzoekende leerkrachten te werven binnen het reguliere professionaliseringsbeleid van de organisaties.

Sept '15 – april '16: uitvoering professionaliseringsprogramma, dataverzameling en analyse.

Mei '16 – dec '16: analyse, rapportage in de beoogde producten

Dataverzamelmatrix fase 2

Onderzoeks-vragen	Vooraf	Tijdens	Nameting
Lijn 1: pedagogische sensitiviteit			
1 en 3		Videobeelden / rijke beschrijvingen deelnemende leerkrachten (n= 36 * 4)	
2 en 4 <i>E= experimentele groep</i> <i>C = controlegroep</i>	Vragenlijst leerlingen PS (n= 500E + 90C) Vragenlijst leerkrachten PS (n= 36E + 6C)	Interviews afstemming PS (n= 36E)	Vragenlijst leerlingen PS (n= 500E + 90C) Vragenlijst leerkrachten PS (n= 36E + 6C)
4 <i>E= experimentele groep</i> <i>C = controlegroep</i>	Vragenlijst sociale redzaamheid leerlingen (320E + 70C) Vragenlijst communicatieve redzaamheid leerlingen (180E +20C)		Vragenlijst sociale redzaamheid leerlingen (n= 320E + 70C) Vragenlijst communicatieve redzaamheid leerlingen (n= 180E+20C)
Lijn 2: Morele leerprocessen binnen samenwerkend leren door leerkrachten			
5 en 8	Interview schoolleiders: condities (n=12)	Interview condities en proces schoolleiders (n= 12) Vragenlijst condities en proces plus focusinterview deelnemende leerkrachten (n= 36) en onderzoekende leerkrachten (n= 12)	Interview condities schoolleiders (n= 12) Ratingscale en groepsinterview ontwerpprincipes professionele ontwikkeling / SL (deelnemende leerkrachten (n= 36) en onderzoekende leerkrachten (n= 12)
6		Audio-opnames intervisiebijeenkomsten (n= 12 * 4)	Interview deelnemende leerkrachten (n=36)
7		Evaluatie door onderzoekende leraren (n= 12 * 4)	Evaluatie methodieken (n= 12)